

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СІБІ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 208. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 15-го вересня 1936. — VOL. XLIV. No. 208. Jersey City, N. J., Saturday, September 5, 1936. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ І ГУБЕРНАТОРИ КОНФЕРУЮТЬ НАД ПОСУХОЮ

ПРЕЗИДЕНТ І ЛАНДОН У СЕРДЕЧНИЙ РОЗМОВІ

ДЕ МОЙН (Айова). — Президент Рузвелт відбув тут конференцію з губернатором навіщених посухою стейтів у справі об'єднаної боротьби проти посухи.

Перед конференцією був обід, і, ждучи на нього, президент Рузвелт, що є кандидатом Демократичної Партії на уряд президента Злучених Держав на наступні 4 роки, стрінувся з губернатором Ландоном, що є кандидатом Республіканської Партії на цей самий уряд. Оба кандидати розмовляли сердечно.

На конференції здержувалися від усяких справ, що мали партійну закраску. Губернатор Ландон займав на конференції становище нарівні з іншими губернаторами. На прохання президента він заявив свою думку про пляновані водні резервуари. Конференція обговорила способи кооперації федерального уряду з урядами стейтів при будові таких збірників та ставлення великих водних гат на ріках, що пливуть сухими околицями.

РІД ПРОТИ РУЗВЕЛТА.

ПОРТЛЕНД (Мейн). — Бувший сенатор Джеймс Рід виголосив тут промову, в котрій заявився проти вибору Рузвелта президентом, бо, мовляв, він не є демократом.

Рід стоїть на чолі організації „Національних Джеферсонських Демократів“, що, мовляв, поклялися собі за ціль переводити в життя демократичні засади Джеферсона, провідника з часів революції в Америці.

„СОЛОМ'ЯНІ ГОЛОСИ“ ЗА ЛАНДОНА.

НЮ ЙОРК. — Тижневик „Літерері Дайджест“ подає вислід пробного голосування серед своїх читачів на кандидатів на президента. Досі обчислено коло 24,000 голосів. З того 16,000 віддано за Ландона, півосьми тисячі за Рузвелта, а 700 за Лемке. Журнал вислав 10 мільонів бюлетнів.

НЕМА ВИГЛЯДУ НА ЗАМИРЕННЯ СЕРЕД ЮНІЙ.

ВАШИНГТОН. — Вилієм Грін, предсідник Американської Федерації Праці, опублікував свій лист до Давида Дубінського, президента юній жіночих кравців, у котрім Грін висказує жаль, що Дубінський покинув уряд Федерації Праці. Грін уважає, що причини, подані Дубінським, не вистарчають для так далеко йдучого кроку.

У суботу, 5-го вересня, кінчиться реченець, до якого „Комітет Промислової Організації“ мав відкликати всяку свою діяльність за організування робітників в юнію на основі промислів. „Комітет“ не покажує найменшої охоти переривати свою акцію.

РІЖНОРОДНА БОРОТБА В КОНСУМЦІЙНИХ СПРАВАХ.

НЮ ЙОРК. — Починаючи від суботи, мешканці Нью Йорку й околиці будуть платити за квартиру молока 1 цент більше, як платили досі. Найбільші молочарські доставці, Борден і Шефід, уже повідомили про це своїх покупців.

Юнія робітників, зайятих у різницях, хоче викликати страйк для протесту проти знижування робітничої заплати.

СУПЕРЕЧКА ЗА ПОЛІТИКУ О. КОКЛИНА.

НЮ ЙОРК. — Кораблем „Рекс“ вернувся до Америки Майкел Гелегер, римо-католицький єпископ у Дітроїті, що їздив до Риму на конференцію в справі становища Ватикану до політичної діяльності римо-католицького проповідника, о. Чарлза Коклина.

Єпископ Гелегер іще раз повторив свою заяву, дану газетам у Римі, що, мовляв, Ватикан не має нічого проти політичної діяльності о. Коклина. Він зробив цю заяву з натиском, не зважаючи на те, що офіційний орган Ватикану недавно критикував політичну діяльність о. Коклина.

О. Коклин, що приїхав на стрічу єпископа до Нью Йорку, заявив газетам, що він не думає змінити ні трохі своєї наміреної політичної діяльності.

ВИТАЮТЬ ОЛІМПІЙСЬКИХ ПЕРЕМОЖЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Міський уряд витав у четвер офіційно вертаючися з Берліна переможців на олімпійських ігрищах.

121 атлетів з американської дружини парадували містом. Їх вів мурин, Джесі Овенс. Підчас великої врочистости на Ранделс Айленд посадник міста доручив найвищим атлетам спеціально вибиту медаль.

ВИЧИЩУЮТЬ УРЯД З ЧЛЕНІВ ЧОРНОГО ЛЕГІОНУ.

Уряд стейту Мішіген почав уже відправляти з роботи й уряду всіх людей, зв'язаних з Чорним Легіоном. Декотрі з урядовців, вчислених великою лавою присяжних суддів, що розсліджувала діяльність Чорного Легіону, кажуть, що вони приступили до Чорного Легіону з політичних причин, себто на те тільки, щоб мати голоси для себе при виборах.

ДОРОГА ЦІНА ОГЛЯДАННЯ КОРОНАЦІЙНОГО ПОХОДУ.

До коронації короля Едварда ще далеко, вона відбудеться аж наступної весни, а вже тепер іде жвава торгівля місцями, з яких можна буде оглядати коронаційний похід у Лондоні. Деякі місця в кімнатах та на балконах попри вулиці, що ними має переходити похід, продають уже тепер по \$1,000 і \$3,500. Тисячі місць уже продано, але більшість мешканців та агентів чекають на офіційне проголошення дороги, що нею має йти похід. Обчислено, що гроші, видані на саме влаштування місць до оглядання походу, дійдуть до суми 5 мільонів доларів.

КИНУЛИ ЧОЛОВІКА ДО ЗБІРНИКА ВОДИ.

А. Кіляр з Туреноля, повіт Березів, вивабрав на гриби до лісу. Нараз почув розмову двох мужичин, які сиділи під корчем. Підозрівавши, що це можуть бути атентатники на директора „Польміну“, рішив підслухати їхню розмову. Кіляр завважав незнайомі. Кіляр зачав тикати, а незнайомі пустилися за ним бігти. Навіть кілька разів стріляли до нього. Тоді Кіляр втратив свідомість. Коли її відзискав, зрозумів, що лежить у копальняному збірнику води. З трудною видставившись аж увечір і збірника, Кіляр повідомив про припадок поліцію, яка зарядила погоню.

1,000 ЗЛ. КАРІ ЗА НОШЕННЯ РЯСИ.

Старство в Маримонті покарає „ксондза“ Польського Національного Костела (Польське Косцюл Народові) Пекажа гривною 1,000 зл. за те, що цей Пекаж носить священичу рясу, а також тому, що намагався разом зі своїми вірними посвятити хрест, посвячений католиками.

НЕЛЮДСЬКА ПОВЕДІНКА З РОБІТНИКОМ.

Група Союзу Шлеських Повстанців у Зелений, у любилі, нещому повіті, звернулася цими днями до влади, щоб усунути з лісів Фр. Доверсмарка лісничого Фр. Новака за варшавську поведінку з робітниками. Союз Повстанців наводить факти, що Новак пригнущував 20-літнього робітника Роберта Гайовського запрягав до рала й обкопувати цим робом панський ріпак. Рало було приминене до людського запрягу. Крім цього лісничий запрягав до нього Гайовського, а коні вислав візником по дерево в зарібкових цілях. Боячися втратити працю, Гайовський за один день обкопав морт ріпак.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ УРЯД ВИПОВІДАЄ БОРОТБВ ДОРОЖНЕЦІ.

Пресова кампанія, ведена куртибськими часописами проти високих цін продуктів першої потреби, знайшла належає розуміння урядових чинників. Паранська влада своїм декретом покликала до життя спеціальну комісію, в склад якої входять посадник Куртиби й інші авторитетні особи. Комісія ця має опрацювати й предложити урядові плян редукції цін харчів до їх дійсної вартости.

100 КВАДРАТОВИХ МІЛЬ ЛІСУ ВИГОРІЛО В АЛБЕРТІ.

Сто квадратних миль лісу в південно-західній Алберті вигоріло, хоч сотки людей добували всіх зусиль, щоб пожежу спинити. Іскри і палаючі галузки ніс вітер по кілька миль і тому пожежу тяжко було спинити.

ВІДЗИСКАВ ПАМ'ЯТЬ.

Джан Мізера в Коломбос, Огайо, який унаслідок нещасливого випадку 21 літ тому, полав був в амнезію, себто втратив пам'ять про те, що переживав передтим, відзискав знову пам'ять. Лікар через відповідне скручення карку увільнив придалений нерв, оживляючи тим ті мозкові клітки, які, здавалося, були завмерли. Мізера відразу пригадав собі докладно те, що він робив 21 літ тому, й почував себе немов якоюсь новою людиною.

„НОВА ПАНЩИНА“.

Під таким заголовком подає варшавський „Час“ низку завваг про шарваркові зловживання в повіті Остров Мазовецький. У згаданім повіті власникові 25-гектарового господарства призначають 13 днів шарварку з парочку коней, один день без коней на дорозі повітової, 12 днів з парочку коней на дорозі громадській. Крім цього за залеглости в 1935 році треба привезти на громадську дорогу 8 метрів каміня. Також в інших повітах селяни перетяжені шарварками.

СМЕРТЬ ДИТИНИ ВІД ПОПАРЕННЯ.

В Пикуловичях коло Львова дволітній Василь Барабаш бавився в кухні на землі. Мати зняла горнець з киплячою водою з печі й поставила його на землю. Дитина підійшла до горщика і в одній хвилині впала до кипятка. Сильно попареного Василя повезли до Львова до лікарів, але нічого не помогло — дитина померла!

СУД ПОЛІЦАЙ ЗА ПОБИТТЯ.

Окружний суд у Білостоці засудив команданта постерунку П.П. у Сокулці, Вацлава Врубля, старшого постерункового Антона Ковалевича й поств. П. Зімюха по 8 місяців в'язниці з завішенням виконання карі на два роки за побиття на станиці поліції естера Вероніки й Коляти Лепе-тушок. Цікаво, що свідки поліцаї й підофіцери жандармерії підчас розправи рішучо заперечували, щоб об'явлені когосьбудь бил.

БРАК РОБІТНИКІВ У БРАЗИЛІ.

Світ скаржиться на брак роботи, а Бразилія — на брак робітників.

Коли бразилійська конституція завела еміграційні квоти, найбільш розвинений під оглядом хліборобства штат Сан-Павло спроваджував сільських робітників з північних штатів Бразилії. Робітники радо туди їхали, бо санпавлівські плятатори платили їм добрі гроші. Багато їх осіло там на стало. Північні штати, побачивши масовий відплив робітників і побоюючися у себе браку робучих рук, зачали робити труднощі емігруючим до Сан-Павла робітникам. Однак саме заборони показалися не дуже практичними, а тому ці штати впали на добру думку: боронитися перед Сан-Павлом таки його власними методами: пляхом масового поширення у себе засівної площі. Це помогло. Робітники, маючи заробток і працю, не думають тепер про виїзд до Сан-Павла.

ЛЮБОВ НЕ ЗНАЄ МЕЖ ВІКУ.

70-літній Іван Іваненко з Горожан Малой налав на полі на Марію Стецишин, літ 58 і завдав їй дві рани в серце, а описав тим самим ножем пробив собі лівий бік. Іваненко заявив, що до згаданих учинків довела його нещасна любов. Іваненко вдовець, а Стецишин вдова. Стан раненої грізний. Ведуть слідство.

СМЕРТЬ МОЛОДОЇ ЖІНКИ.

Над раном 13-го серпня ц. р. трапилася у Львові при вул. Вірнеській, ч. 3 жаклива подлі. З вікна 3-го поверху спускав ізольованим від електричних проводів дротом тамошній мешканець, емеритований пшодовник поліції Філіп Вавриняк, бувший командант постерунку в Саніччині, якусь молодую жінку — зі страху перед своєю жінкою, 38-літньою Анною, яка якраз приїхала з літництва в Мшаній і застала мужа замкненого в мешканню з невідомою. Дрід урвався, невідомо впаде з висоти 3-го поверху на тротуар і згинув по кількох хвилинах. Жінка Вавриняка добувалася тимчасом до мешканця сокирою, а коли двері всетаки добре держалися, завважала скоблі від колодки назовні дверей, щоб ніхто з мешканців не вийшов до білого дня. Та зараз по нещасливому випадку з невідомою, що лежала мертва в калужі крові на тротуарі, почула жінка Вавриняка, як Вавриняк закликав: „Бійся Бога! Ходи! Трапилася нещастя. Ця дівчина вискоchlа крізь вікно, бо тебе боялася!“ А дальше вже, як звичайно в таких випадках, поліція веде слідство, хто вищуватий. Вавриняк заявляє, що стрінув невідому ца Гетманських Валах, як стояла під деревом на дощі. Коли приступив до неї, довідався, що прибула до Львова шукати праці. Це була бездомна Вавриняк змілюсердився й прийняв її до себе на ніч. Чи вона правда, що говорить Вавриняк, устійнять слідство. Невідомо походить правдоподібно з Самбірщини, а до Львова приїхала з Перемішля.

ПЕРЕНЕСЛИ „СВЕНТО ГУР“ ІЗ ЗАКОПАНОГО НА ЛЕМКІВЩИНУ

СЯНІК (Галичина). — В половині серпня влаштували тут польські чинники свято гір, чи, як його поляки називають, „Свенто Гур“. Давніше улажувало це „свято“ на польській землі в Закопанім. Та тепер перенесено на українську землю — на Лемківщину. Ті свята звичайно потягають за собою великі видатки і залишають великі грошеві недобори. Тепер спихають ті недобори вже чисто на українську землю. Платитиме український нарід за те, що поляки спроваджують на своє „Свенто Гур“ темних наших гуцулів чи гуцульських хрунів, що маніфестують на тих польських святах свою лояльність до Польщі. Тих хрунів спроваджує Польща за гріш, стигнений з українського селянина. Спроварила їх і тим разом на Лемківщину, щоб і з лемків зробити „почтивих русичуф“.

НЕ МОЖУТЬ ВИСТАВИТИ НІЧОГО НОВОГО.

МОСКВА (Росія). — Вистава українського народнього мистецтва так усіх захопила, що, як пише московська преса, треба буде їй дати більше місця на світовій виставі в Парижі, у наступному році, бо це буде можна зарахувати на успіх — Советам.

ДАЛІ ПИШУТЬ ПРО РОЗСТРІЛ КОЦЮБІНСЬКОГО.

ПАРИЖ. — Далі передають вісти, що при найновішій „чистці“ на Україні під Советами розстрілено між іншими теж і Юрка Коцюбинського, сина відомого українського письменника Михайла Коцюбинського. Як відомо, Юрко Коцюбинський ставив підчас революції по стороні большевиків і помагав Москві поневолювати Україну в тій вірі, що комунізм принесе Україні дійсне визволення. Він теж займав ріжні урядові посади. Був у дипломатичних советських місцях і т. п. Хоч служив вірно комуністичній ідеї й пішов проти української національної революції, всетаки не добився в Советах ніякої дійсно відповідальної, високої посади. Москва не довіряла навіть йому, добаючи в нім всетаки — українця. Від довшого часу не було ніякої чутки про Коцюбинського. Що з ним, не знати. Тепер пишуть, що він був в очах Москви підозрілим і тому під постійним наглядом.

ЗРИВАЮТЬ ЖОВТО-СІНІ ПОЯСИ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — В Устю-Путілові на Буковині румунські поліцаї зривають з української молоді жовто-сині пояси, які ці залюбки носять при одежі.

НЕ ЗАДОВОЛЕНІ З ПОЛЬСЬКОЇ ВІЗИТИ.

БЕРЛІН. — Німецька преса повна завваг щодо польського генерала Ридза-Сміглого, який тепер перебуває в Франції, а якого вважають наступником Пілсудського. Вона пише, що Ридз-Смігли повинен пам'ятати на Пілсудського і не дати себе втягнути Франції в протинімецький блок. Бо тепер іде Франція й Советам про те, щоб Польща дозволила на перехід большевицьких військ через Польщу на випадок воєнного конфлікту між Німеччиною і Советами. Німці кажуть, що коли Польща згодилася на те, то це означало б кінець самостійности Польщі.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ БУДЕ ГОВОРТИ З ПІТЛЕРОМ.

МІНХЕН (Німеччина). — Сюди прибув англійський державний муж Ллойд Джордж із сином і дочкою та перекладачами. Заповів, що відвідає Гітлера і буде з ним говорити про ріжні міжнародні справи. Приїхав студіювати нацистичні способи боротьби з безробіттям, будову нових доріг та помешкань і нацистичну розв'язку аграрної проблеми.

НАТИСКАЮТЬ СТРАЙКОМ ЗА ЗМІНУ ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Французькі комуністи не є задоволені з дотеперішньої допомоги лівого французького уряду лівому урядові в Іспанії. Провідник комуністів Моріс Торес звизає робітництво до страйку, щоб тим чиним змусити уряд до чинної допомоги еспанському урядові в Мадриді. Він каже, що цей уряд мусить дістати від Франції таку допомогу, щоб міг цілковито знищити повстанців. Уже страйкують у Франції кількадесят тисяч робітників, але головні тому, що робітники є незадоволені з своєї платні, бо життя дуже подорожало, відколи прийшов до влади лівий уряд.

Є ГРОШІ, ТО Й ВЕСЕЛЯТЬСЯ.

БАРСЕЛЬОНА (Катальонія). — Американський кореспондент пише, що ця провінція, що проголосила себе самостійною, починає відживати. В столиці дуже весело. Люди пють і гуляють і є добрі заробітки. Тільки все не тому, що є ще гроші; що їх загарбано з монастирів та з кишень „фашистів“. Не знати тільки, що буде, як тих грошей не стане.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТИЧУЖИНЕЦЬКА НАГІНКА

Полковник Френк Накс, кандидат Республіканської Партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав, виступив у своїй виборчій промові в Пیتсфілді, Месечусетс, з черговим нападом на Демократичну Партію, що, мовляв, цю партію захопили в свої руки „чужинці й неамериканські елементи”. Мовляв, нема тепер властиво боротьби між Демократичною та Республіканською Партією, але є боротьба між справжніми американцями й чужинцями.

Нема нічого дивного в самому факті нападу, бо вісно, що це звичайна справа в кожній виборчій кампанії, але замітний є зміст нападу. Закрид промовляє до почуття упередження супроти чужинців, яке панує в деяких американських кругах. Ці круги вважають за справжніх американських патріотів тільки тих людей, що походять, як вони, з давно тут в Америці осілих людей, та до того ще й англо-саксонської крові. Річ ясна всякій здорово думуючій людині, що справжня любов до краю й готовість посвятити за нього не обмежується до цих людей, що отже цього роду патріотизм спирається на брехні та промовляє демагогічно до людських пересудів. Через те треба признати суспільним нещастям те, що на таку брехливу й демагогічну агітацію пускається людина, що представляє велику американську партію.

Справа не представлялась би ще так зле, якби це був тільки один відорваний факт. Та ця промова не є відорваним явищем. Саме в той час, як Накс промовляв демагогічно до упередження старих поселенців в Америці до молодих іміграційних груп, на зборах організації ветеранів еспанської війни в Саратога Спрінгс, Нью Йорк, прийнято резолюцію з домаганням, щоб з Америки негайно депортувати 10 мільйонів чужинців назад до країн їх походження. І цю резолюцію прийнято в тому переконанні, що відослання 10 мільйонів чужинців до країн їх походження за одним замахом покладе питання безробіття в Америці. Коли за таку думку заявляється організація, що на свою конвенційну парадну стягнула 10,000 людей, то можемо з цього набрати переконання, як широко поширені в краю тогочасні абсурдні думки.

Чорний Легіон, що його члени стають тепер у Дітроїті й околиці на суд за ріжного роду лянчі злочини, аж до вбивства людини для самого божевільного насичення себе видом смерті, у своїй божевільній ідеології теж спирається на самі упередження „старих американців” до „чужинців”. Цей Чорний Легіон теж задумував захопити політичну владу генгстерськими способами, взорваними на деяких європейських країнах, щоб її потім ужити буцімто на користь чистого американізму. З виступів Чорного Легіону можемо бачити, яким то небезпечним демагогічним огнем бавиться провідник Республіканської Партії.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Стоїмо перед початком нового шкільного року. Ті, що мають діти, добре знають, що це означає. Для них це є природне й самозрозуміле, що треба сповнити обов'язок і післати дітей до американської школи. Проте нема потреби широко розписуватись. Як нема потреби пригадувати, що треба посилати нашу молодь і до вищих шкіл, бо кожний переконується з щоденної практики, що без високої освіти годі тепер добитись і такого заняття, для якого не вимагано не так ще давно ніяких особливих кваліфікацій, коли йде про освіту. Зате мусимо пригадати нашим батькам і матерям потребу пам'ятати за те, щоб їхні діти підновились української мови, щоб набули українського знання.

Ми вже є в такім положенні, що можемо мати курси української мови в гай школах, а то і в університетах. Такі курси вже були в деяких містах. Їх, як бачимо з оголошень у пресі, заповідають і на надходячий новий шкільний рік. Тепер залежить тільки від нас, щоб ті курси втримати. Ми вже маємо певне число старшої молоді, яка з власної ініціативи такі курси побирає, бо переконується, що на них учать такі вчителі, від яких дійсно можна багато навчитись. Але є дуже багато таких, що не доцінюють ваги цієї справи. І ось тут треба відноситися нам далі до батьків і матерей, щоб вони добрим способом таки вплинули на свої діти, щоб користали завчасу з нагоди і підновились української мови та запізналися з зразками українського письменства. А якщо з тим є отриманий який грошевий видаток, то треба його старшій іміграції радо понести, якщо на цім зискає українство в Америці.

Зокрема хочемо ще піднести справу наших парохіальних шкіл. Що вони недомагають, про це всі ми добре знаємо. Але знаємо теж і те, що деб ми не розглянулися, приймаючи активність нашої молоді, то зважимо, що більшу частину цієї молоді становлять ті, що ходили до українських парохіальних шкіл, що належали до хорів, що брали участь в аматорських виставах, коли ще були дітьми. Тому, коли не маємо інших відповідних своїх шкіл, то не можемо легковажити собі й тепер парохіальні школи, коли йде про науку української мови. І коли нам доносять, що фреквенція наших дітей по парохіальних українських школах щораз більше впадає, то це не є відрадною появою. Бо падає одно, а друге ще не збудоване.

Пам'ятаймо на те, що українська справа вимагає від нас загалу, щобі поперти ті всі установи чи одиниці, які дбають про українську школу в Америці або її ведуть. Багато наших недомогань щодо українських шкіл чи курсів дадуться при добрій волі в ко-

роткому часі направити. Але поки це станеться, треба подбати, щоб збудити серед найбільшого числа нашої молоді зацікавлення українською мовою, бо з цього зацікавлення виплине зовсім природно й більше зацікавлення українською справою. Без українського знання нема українсьобства. А першим кроком до українського знання є для українця вивчення своєї рідної мови, а це відноситься їй до роджених в Америці наших дітей.

Занедбанні нашим громадянством справи української школи відчуваємо тепер на всім нашим житті. Відчувають це наші церкви. Відчувають і наші заповомогів організації. Тому направмо те, що ще можна направити. І подбаймо, щоб кожна українська дитина була цього року в українській школі, або бодай учасала на якийсь український курс.

ЖИДІВСЬКЕ ПИТАННЯ НА ЗАКАРПАТТІ

Цією статтею не думаю викликати або поширювати антисемітизм. Скажу лише свої думки, щоб тим причинитися до вивчення і якнайліпшого вирішення жидівського питання.

Жида заселяють Закарпаття в більшій мірі від другої половини 18-го віку. Нині у нас кожний шестий жидець є жид, а число їх у містах доходить аж до 40 проц. Більшого відсотка жидів ніде не знайдемо на цілому світі, хіба в Галичині. На мою думку, є це тому, що український наріч без власної держави й оборони не міг належно ставити опір припливові чужого елементу. Жида набули у нас на Закарпатті в минувшні певну екзистенціальну основу торговлею, а головню монополю продажю алкогольних напоїв.

Лихва й алкогольізм спричинили, що українське населення Закарпаття морально, матеріально ба навіть і фізично підупало. В останніх двох десятиках літ минулого віку половина українського населення висмігрувала до Америки, щоб рятувати своє існування.

Задвоження, відплив народу й алкогольізм довели би були скоро до національної катастрофи, колиб господарська акція гуманіста і приятеля нашого народу Едварда Егана цей упадок не спинила. Жидівське населення — честь віткам — з одного боку використало слабкість пригнобленого, безпорадного, на національну смерть засудженого українського селянина, а з другого боку в боротьбі за правні, національні й культурні домагання стало на сторону мадярів.

Характер відносин між українським і жидівським населенням і в теперішніх часах майже не змінився. Еманципація власних сил зпід жидівського впливу росте в тій мірі, як прибирається світло власної культури.

В культурних справах жида — як і досі — ставляться проти нас. Політично вони відокремлюються. Наші національні аспірації для них чужі. Жид, що живе в українському оточенні як торговець, опирається на українського покупця, погорджує українською мовою і дитину свою не посилає до нашої школи. Всім ві-

домо, що головний контингент учеників чеських шкіл на Закарпатті складається з жидів. Жида при помочі своїх здібностей і характеристичних національних премет здобуває в нас розмірно велику кількість недвижного майна, капіталу і повище 70 проц. тих позицій, де найближча нагода розбагатіти (лікарі, адвокати, банківці і т. д.), а всеж таки бойкотують наші школи й нашу культуру. Жидівська асиміляція на наших землях показує не українську тенденцію, але тенденцію панівного народу, перед війною мадярського — а тепер чеського. Ортодокс і своїм строгим формалізмом, а зростаючий сіонізм своїм ентузіазмом здержують асиміляцію, а сіонізм освідомлює національно навіть уже й асимільованих жидів. Сіоністи засновують жидівські школи й різні жидівські товариства та організації і відокремлюють себе національно. Проти цього ми нічого не маємо, але є це нездоровим явищем, що з мукачівської жидівської гімназії виходять абітурієнти, які говорять всімакими можливими мовами, і по чеськи, і по німецьки, і по англійськи, але нашої мови не знають, не знають нашої історії, літератури й культури і не пізнають нас.

З різних причин ми ще не встигли дотепер застановитися над цілим комплексом тих моральних, соціальних, культурних і господарських питань, які витворив довговічний побут, ексклюзивний і о-

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІРБОРН, МШЛ Бр. У. Н. Союзу, від. 141, повідомляє членів, що збори, котрі мали відбутися в неділю, 6-го вересня, відкладаємо на день 4-го жовтня з причини, що в цей день відділ 292 буде посвячати нові прапори. Місячні вклади за місяць вересень до У. Н. Союзу просимо зложити в домі під ч. 5015 Ruter, Dearborn, Mich. — Бутківський, секр.

У лікарю.

Лікар: Чи маєте яку органічну недугу?

Пацієнт: Ні, пане докторе. Я не граю на ніяких органах, ні на струментах.

ПОЗІР! КАРНЕГІ, ПА! ПОЗІР!

ПОВІДОЛЯЄТЬСЯ, ЩО
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО ВЕРЕСНЯ 1936 РОКУ
(SUNDAY, SEPTEMBER 13, 1936)

в годині 7-мії вечір
будуться
В ПАРОХІАЛЬНІЙ ГАЛІ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Куди йти Українській Молоді, як піднести народне життя, який ідеалом нам служити? Такі питання будуть порушені на спільних нарадах.

Будуть говорити місцеві й позамісцеві бесідники.

Інк. Володимир Малевич,
заст. гол. предс. У. Н. Союзу.

207,9

Ф. Д. Мотрі.

ДОЛЬОРЕС

Гутірка у вітальні зійшла на тему воєнних страхів. Старий граф П., бувши міністер, розповів нам таку пригоду:

В 187., користаючи з кількох тижневих відпустки, постановив я провести кілька літніх тижнів у Піринеях. Як я приїхав до Банер де Лішон, прийшла мені нараз охота перейти кордон, хоч я знав, що в Еспанії саме йшли криваві бої карлістів з урядовими військами. Мій провідник перестерігав мене перед небезпеками такої виправи. Мовляв, на границі увихалися ватаги повстанців, за нещастя не було тяжко. Та я був тоді молодий, любив усякі пригоди: тому теж вдалося мені при помочі дзвінких аргументів переконати провідника. Він застеріг собі тільки, що з нами підуть його два сини, кремезні двадцять кілька-літні юнаки.

Ми взяли з собою харчів на цілий тиждень. Два мули мали везти наш вантаж і харчі.

Іхали ми всі на конях, озброєні револьверами. Наслідком якоїсь дивної необережності не вистаралися ми пашпортів, а це могло наразити нас на великі неприємності та непорозуміння.

Нічого перейшли ми кордон без ніякої пригоди. Переночували ми в стрічному прикордонному захисті та постановили йти далі. Околиця була чудова. Вдалі перед нами магіорів велічавий шпиль Малаярети, довкола понад головою, у наших стіп, усюди повні шумних водопадів, чорного провалля, просмиків. Десь високо-високо кружляли хижачські вірли.

Із захоплення пробудив мене голос провідника:

— Пора нам у дорогу! Мусимо знайти якусь пристановище, заки западе ніч.

І ми пустилися в дальшу дорогу. Коло п'ятої години поплудні попали ми на виразні, свіжі сліди якогось війська, невідомо: карлістів чи лібералів: сліди погашених недавно вогнищ, останки харчів, сліди чобіт. Я пристанув і спитався провідника:

— Як думаєте? Іхати далі, чи звернутися?

— Це залежить... — відповів він спокійно — від ціни, яку пан граф привязує до життя свого й нас усіх.

висоті яких шістьдесят метрів над нами.

— Тож їдьмо туди! — рішився я.

— А кудюго? — відповів.

Не видно було ніякої дороги. Скеля спалада зовсім стрімко, просто до нас.

Та після довшої, пильної шуканини віднайшли ми такі вкінці вузьку, стрімку стежку, що вилася під гору. Самособою, коні ні мули не могли би туди дістатися, тому ми оставили їх надолі під опікою обох провідникових синів, що мали розглянутися по околиці за якимсь схоронницею.

Спинаючись із трудом під гору, спитався я провідника, як думає: чи застанемо в цій хатині яких людей.

— Сумніваюся, — відповів. — Звичайно в таких хатинах ховаються лише на короткий час пастухи... Зрештою, незадовго побачимо.

Вкінці ми дійшли. Ледви я рукою доторкнувся клямки, як із хати провієся крик, такий страшний, такий пронизливий, що я аж здригнувся.

— Бачите, пане — прошептав я, — там хтось є.

— А так. Одначе двері замкнені. Хіба висадимо їх на силу?

Двері подалися небаром, ми ввійшли в хату. Там було темно та пусто. В глибині побачили ми якісь сходи. Ледви ми ступили на них, як із темряви пронісся знову, пронизливий, ріо-

грізний крик: нагорі сходів з'явився якийсь юнак, смаглявий на лиці, кучерявий. У лівій руці держав довгий кинджал, у правій револьвер, звернений до нас.

— Стий, приятелю, — ми не задумуємо нічого злого!

Юнак підійшов помало до нас, лице його розяснилося.

— Ви завдали нам доброго страху, — сказав лагідно. — І мене й мою жінку. Ми думали, що це карлісти.

— Якто? Невжеж ви належали до лібералів?

— Ні, прошу пана. Я дезертир.

Колиж я здивувався, він говорив далі:

— Це в нас буденна справа, вірте мені. Вже кільканацять моїх товаришів зробили те саме. Щоправда, воно небезпечно: коли мене зловили, смерть мене не мине. Кілька дастухів помогли мені — і я скриваюся тут разом із моєю жінкою Дольорес. Можете з'явити собі, як ми злякалися, коли почули ваші кроки!

Поступився набік. У сутінку побачили ми його жінку. Була молода, гарна; довге, розпущене чорне волосся закривало її рамена, з усієї її постаті пробивався чар молодости та приваби.

— Зійдімо наді! — сказав увічливо дезертир. — Розповім вам коротенько всю мою історію.

Як ми знайшлися в малій, мрячній кімнатці, став говорити:

— Я син багатого купця з Зарагоси, загоролого карліста. Я оженився саме з Дольорес, як вибухла війна. Під якимсь непорочним примусом вступив я зараз до війська. Відділ під моєю командою брав участь у кількадесятьох сутичках із ріжним частям. Та вкінці це все вже надоїло мені, я не міг дивитися на страхіття й усі жорстокости цієї війни.

Тому три тижні втік я з війська й досі живу тут разом із Дольорес... у вічній тривозі, що мені викриють і зловлять.

— А як сеньора знайшла вас? — спитався я.

— Біда Дольорес — зітхнув і поглядів лагідно жінку по волосю. — Довідалася з часопіснів, що якийсь Хуан д'Естреля втік із війська та скривається десь недалеко французького кордону. Покинула все — приїхала в ці сторони — і вкінці ми знайшлися.

— Чомуж ви не втікаєте за кордон? — Цеж так недалеко!

— Бачите, пане — я ранений в ногу. Я не міг би пішки перейти всієї цієї дороги.

Встав — і тоді я запримітив, що сильно налягав на ногу.

— Тож ми прийшли тут у саму пору! Маємо кілька мулів. До двадцять чотирьох годин обоє будете у Франції, безпечнісінькі.

Дольорес скрикнула з радості. Та в цій же хвилині про-

відник підійшов до мене, нахилився до вуха і прошептав:

— Мені здається, що далеко чути якісь кроки... Невжеж це карлісти?... Та тиході! Треба лякати її. Могаб мимоволі зрадити нас.

— Я здригнувся. Невжеж наш рятуюнок приходив би запізно? Я зірвався з крісла.

— Що сталося? — спитався стрівожений Хуан.

— Нічого, зовсім нічого. Я йду, скажу, щоб приготували мулів і коні. Пора в дорогу. І я вийшов із хатини.

Тимчасом запала темна ніч, закрила всю околицю густою габою. Провідник схилився над проваллям і наслушував уважно. Я підійшов до нього та поклав йому руку на рамені.

— Я не помилявся, — прошептав він. — Це карлісти... йдуть туди.

— Як думаєте — багато їх?

— Кількадесят... коли здогадуватися з тупоту кінських копит. Послухайте, пане, самі.

Справді, чути вже було відрізно, як ступали. При сьвіті місяця, що заливало всю околицю, побачив я блискучі дула крісів. Нараз командант відділу, що їхав поперед, зупинився. Я здригнувся з переляку. Провідник схопив мене за руку та прошептав:

— Тихо! Ні словечка!

Я нахурив вуха. Голос несся чітко й виразно у свіжому гірському повітрі:

— То тут налево! — кричав командант до своїх людей.

Мусів тут скритися. В цій околиці нема більше ніякої хатини.

— Все затихло. Я вернувся з провідником аж до дверей хатини.

— Що тут робити? — прошептав я безрадою.

— А щож? Ждати, що буде — відповів провідник спокійно.

Ми не ждали довго. За кілька хвилин хвилю замаячила перед нами силуетка старшини. Здивований подався назад, як побачив нас.

— До чорта! — скрикнув — що ви тут робите?

Добув шаблю із піхви. Із стежки виринули шість озброєних людей, про сутинку або втечу годі було й думати.

— Капітане, — відізався я — ми подорожні... французи... збилися з дороги в горах...

— Ваші пашпорти? — спитався коротко.

— Не маємо.

— Пов'язати їх! — звернувся до воєнків — і пувствися до дверей. Тимчасом Дольорес, що почула розмову, підійшла до дверей. Ледви побачили однострий карліста, наче не та стала. Очі її заискрилися, скочила наче левця, а заслоноючи собою Хуана, що показався за нею, скрикнула, наче навиває:

— Геть! ти ледашо, ти бандите! Доки я живу, не торкнешся мого чоловіка!

Хвилину стояв капітан наче приголомшений її красою. Та скоро вернулася його холод-

ВІН ПРОСИВ ХЛІБА, А ЙОМУ ПОДАЛИ КАМІНЬ

Цим разом ми передрукуємо статтю редактора „Юніон Нюс Сервіс“, Лена Ді Каукса. Газету видають як пресове відомлення Комітету за Індустріальну Організацію. Мр. Лен Ді Каукс обговорює в цій статті, як сталеві компанії викручуються ріжними обіцянками від основних домагань робітників, як вони їм замість хліба кладуть у руку камінь.

Домане залізо замість хліба.

„Біблійному реченню, — пише Лен Ді Каукс — що говорить про те, як просять хліба і отримують камінь, сталеві компанії в сучаснім моменті надали сотні нових змін.

Сталеві робітники домагалися в 1933 році організування юнії; їм дали пляни „представників робітників“ (компанійній юнії).

Сьогодні вони домагаються підвищити платні, а їм дають „шавер бетс“. Вони домагаються визнання юнії, а дістають пікніки. Вони хочуть платні за надгодни після 40 годин праці на тиждень, а їм обіцяють 48-годинний робітничий тиждень.

Але не потрібно недоцінювати компанійної тактики одурювання. Коли вони дають камінь, тоді як їх просять хліба, вони хоч помалюють його так, щоб він виглядав як торт.

Змушені компанією сталеві юнії дати багато дрібних концесій, вони намагаються приховати собі весь кредит, щоб уживати його проти тої самої компанії, що спричинила подачу цих концесій. Компанійним знаряддям є вартісні наслідки тих босів, що поплещуть робітника по плечі. Лапання людей, як мух на малясу, замість вживання оцту, є тепер цілком на часі.

Але тим більше признання належить зростаючому числу представників компанійних юній, що вступають до юнії і намагаються репрезентувати людей, які вибрали їх, а не босів, що стараються їх підкупити.

Тактика одурювання провадиться згори додолу. Дрібні

подачі одним, пусті обіцянки другим, дискримінаційні концесії, витвореній групи проти групи. Не згадуючи вже за пікніки і безплатні тикети до театрів, які стали такими частими від часу, як приступив до праці Організаційний Комітет Сталевих Робітників.

Шукають тісточка навколо діри.

А між іншим майже в кожній з тих концесій захована лапка. В дійсності в розтрубленому пляні платні за надгодни було там багато лапок, що показалося, що залишилася тільки дірка з бублика — ніякого визначення платні аж до того часу, поки тиждень праці не буде продовжений до 48 годин.

Вакації з платнею для старших робітників були відтягнені робітникам, які працювали по 10 і 20 років для компанії, коли їх праця була порушена звільненням у часі останніх 5 років. Сталося так, що останні п'ять років включали „депресію“, коли звільнюванню було правилом, а не винятком.

Всі такі концесії, як компанійна пенсія, можуть бути уневажені кожного дня з солідної волі компанії. Вони не загарантовані юнійною угодою, як були б загарантовані поважніші концесії, якщо сталеві робітники будуть організовані. Компанійні пляни пенсій частіше працюють жорстоко, ніж добре. Коли старший чоловік наближається до років пенсії, компанії стараються „зламати його та вибити їй геть“, як заявив один робітник.

Старого чоловіка переводять на нижче оплачувану роботу, чим намагаються вбити їх настрій та спричинити скоршу смерть, тоді як головним економичним мотивом є те, що розмір пенсії оснований на пересічному заробітку за час останніх років праці.

Вихвалювання компанійних юній заламалось.

Звичайно компанійній юнії вихвалалися, що хоч вони не

здобули вищої платні, коротких годин праці і тому подібного, то вони добились чистіших умов убирання, шафок і гарних, зимних „шаверс“.

Але в заводі „Карнегі-Літній Савт Воркс“ робітники і досі пють воду з одної і тої самої квати і потрібно було аж Організаційному Комітету Сталевих Робітників започаткувати кампанію, щоб компанія встановила санітарні фонтани до пиття; „чіпері“ повинні були носити інструменти на роботу і до дому, тому, що для них не було забезпечене місце в заводі; і тисячі інших подібних умов праці очікують на справжню юнію, щоб добитись поліпшення.

Плянують нову скалю платні.

Індустріальні інженіри в багатьох заводах працюють над виваховуванням роботи для нової платні. Нова система удосконаленя, бонусу і інтензивності буде встановлена з новою скалею платні.

Це значить індивідуальна підвишка для деяких, знижка для других і кулак фаворитизму та вирішення для босів. Але це рівночасно допомагає розуміти сталевим робітникам потребу справжньої юнії, щоб забезпечити рівну справедливість у питанні платні.

Дається чуги навколо заводів.

Сталева кампанія Комітету за Індустріальну Організацію зробила таке вражіння на „Катерпілар Тректор Ко“ в Пеорія, Іл., що вона впровадж двох тижнів дала три малі підвишки платні. Справи надходячих подій ловлять свої тіні поперед себе.

Таймкіпери роздавали Ландонові соняшникові гудзики робітникам зі Савт Воркс тоді, коли вони відзначували свій час і це заставило багатьох робітників дивуватися, чому це компанія так заінтересувалася кензасцем.

Пенсиональські компанії, що їх обвинувачують у змушуванні робітників реєструватися як републиканці, пішли проти старого відкриття, що ви можете завести коня до води, але не заставите його пити її.

Багато сталевих робітників в останніх виборах голосували так, як вони хотіли, а не так, як боси заставили їх реєстру-

ватися. Багато більше цього року будуть голосувати так, як вони хочуть, тому, що юнійна організація обіцяє охорону, як економічних так і політичних свобод.

За Організаційний Комітет Сталевих Робітників:

Вінсент Свіней, пресовий департамент.

МІЖНАРОДНІ СТУДЕНТСЬКІ ЗІЗДИ І УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО

Як що року, так і цього в часі ферій відбувалася низка міжнародних студентських зіздів. Українське студентство, що бере вже від літ живу участь у міжнародному студентському життю, було заступле й цього року на тих зіздах, що намічають нові шляхи й завдання набудуче.

Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС) вислав свою делегацію на 18-тий конгрес С. І. Е. в Софії, що відбувся в днях 19—26 серпня ц. р. та на Конгрес Міжнародної Студентської Помочі (І. С. С.) в Стокгольмі.

У першій половині серпня відбувся в Женеві спеціальний Студентський Журналістичний курс, влаштований Бюром Преси при С. І. Е., та в ньому, на жаль, ніхто з українців не взяв участі.

В днях 28. липня до 6 серпня відбувся у Відні конгрес Католицького Студентства „Пако Романа“.

Праця українського студентства на міжнародному полі є не лише справою виключно студентською, але цілого українського народу, бо це є чи не єдине форум у міжнародному житті, де ми маємо можливість ясно висловлювати наші думки та вести пропаганду української справи. Треба, щоб українське громадянство присвятило цій справі пильну увагу та допомогло студентству виконувати це не легке завдання.

Під час боїв за Центральною Радю, зимою 1917. р. Київські Січові Стрільці брали до бою звичайні вантажні самоходи, що замість сталевих панцирних мали... околоті соломи. Тай вони зробили свою службу...

ПОДЯКА.

Подобалося Бєсєвищюму покликати на вічний спочинок мою найдорожчу подругу Анастасію. Діткавня так великим гєрем складала на отсім місяцях ширю поляку тм-всім, котрі в часі цього нещастя вислазали своє співчуття чи то телеграмми чи листами. Ширє Спасибі! Шпр. Отцю канцлерові А. Пихові за улюблені Покійній Навсягдешній Тайн, за ввічання похоронного чину та за прощальне слово. Рівнож дякую Вєс. Отцеві Грєськові за відслуження панакхиди та рівнож за прощальне слово.

Шпр. Подяка п. Іванові Борєсєвичові, Михайлові Головатому і Мих. Нісєвичеві за поміч у всіх справах, получених з моїм нещастям. Дякую так само всім моїм приятелям, котрі надіслали вітні і цвітін. Рівнож дякую пані В. Рутєцькій і пані А. Варєнеровій, пп. Ромалові Слободянові, д-рові Володимирові Галанові і Тєодорові Сєвистуювці за прощальні промови.

Дякую п. дякочитєлені В. Кожубинському, тов. Союз Українок, тов. Укр. Американських Горожан, тов. Любов, Злученим Організаціям міста Філадельфій, тов. Горожанюк, тов. ім. Басарабової, Молодечому тов. Юкр. Колчур Сєнтер, тов. ОДБУ Комітетові Оборони Лємківщини і всім українцям і українцям, котрі явилися так численно на похороні. Рівнож дякую всім тим, котрі замість вінків і цвітів зложили свої жертви на Жіночю Долю і на Рідну Школу, які то інституції Покійна бажала підєржати. Перєдєсім дякую ширю всім тим, котрі прибули з подальших сторін, шоби віддати Покійній останню прислужу.

Дякую Вп. панам редакторам українських часосів за поміщення посмертної згадки. Дякую п. Казис Відківськєз за написання і писання посмертної згадки до литовського часосіє, пп. М. Ільковому і Я. Арємкові за згадку в американських часосієх.

Дякую загалю всім, котрі спішили в часі слабости Покійної і в часі похоронів з розрадою і помічю. Нєхай Всєвишний хоронить їх від подібного випадку.

Михайло Рибак, муж.

Коли чоловік відпочиває. Куме! Чи ви коли дома відпочиваєте?

— Та як пообідаємо, то вона на часок або й на два засне.

— Хто вона? — Та жінка моя.

— Та бо я не про жінку, а про вас питаю, чи ви коли відпочиваєте?

— Та звісно, що як жінка спить, то тоді я і відітхнути не можу.

4. вер. Кушнір

ЗАЛІЗНІ ВЕРШНИКИ.

В часі визвольних змагань в наддніпрянській Україні велись бої здебільшого здовж залізних доріг, по містах та містечках, що були важними гніздами ворожого опору.

Хто добув залізничну лінію, або якусь вузлову станцію, цей таким чином добував власне цілу частину краю.

Ворог, що втратив залізницю або місто, мусів негайно відступати.

Тодішня війна мала своєрідний характер, куди інший, ніж фронтова війна. Головніми прикметами тодішніх боїв були швидкість і невіддільність.

У таких умовах велику роль відігравали панцирні самоходи та поїзди. Наша армія не мала їх багато, проте по героїськи використовувала те, що мала.

З цього приводу траплялися іноді просто неймовірні подвиги.

Не було, як сказано, багато справжніх „панцирок“ та панцирників, однак наші воляки радили собі, як тільки могли.

Частенько, на борзі, робили зі звичайних паротягів „панцирки“ і на таких доріжничих зладжених машинах пускалися в бій.

Заганялися вони навання десятих кілометрів у ворожі райони й без ніякої допомоги дуже часто добивалися великих успіхів.

Аж згодом боротьба наших панцирників та панцирних поїздів ставала більш зорганізована, більш плянова.

Тоді стали користуватися справжніми панцирниками.

Дуже часто їх добували у ворога. Такі добути в ворога панцирні поїзди, це відома „Черепеха“, „Вільна Україна“, „Хортиця“ й і.

Такасамо і панцирники, що „воювали“ на звичайних шляхах, були зпочатку дуже простенькі.

Під час боїв за Центральною Радю, зимою 1917. р. Київські Січові Стрільці брали до бою звичайні вантажні самоходи, що замість сталевих панцирних мали... околоті соломи. Тай вони зробили свою службу...

Знавцем боротьби на панцирниках був у Січових Стрільців молодий старшина Турок. Родом із Тустанович під Бориславом, 16-літнім хлопцем він відійшов з бориславською сотнею УСС на фронт. Служив при скорострільях, брав участь у всіх найбільших боях і був декілька разів ранений. На Лисоні попав у московський полон. Опісля вступив до Київських Січових Стрільців і дослужився там старшинського ступня як бувший десятник УСС.

У початках визвольних змагань він відразу вибився поруч Черника та Заєгевича на першого очайдуха. Добував своїми панцирниками вулиці Києва, Бердичева, Проскурова, Жмеринки — скрізь із великими успіхами.

У вуличних боях він мав свій спосіб боротьби. Заїздив панцирником під камінями, повертався задом і подаючись із ним узад, ударяв цілою сню в браму. Брама розвалювалася і вхід до кам'яниці стояв отвором. Таким способом добував вулиці та опісля вмісто з ворога.

Під час загального наступу на Київ, влітку 1919 р., сотник С.С. Турок на панцирнику „Черник“ ударив в Проскуру. Цей наступ зробив він сам без ніякої іншої допомоги, тільки своєю дивізєю панцирників. Заняв головну проскурівську вулицю, виперзвідтіль ворожу бригаду й негайним ударом заняв за якої п'яти години ціле місто.

ЩО ЩЕ НЕДАВНО БУЛО ЗАБОРОНЕНО.

Щораз то нові заборони, які видають усякі уряди для своїх громадян, всякі дивоглядні обмеження та заклази пригадують одному паризькому журналістові, як то було давніше. Коли нині пемо каву із свіжми булочками, не повірили ми, що колись каву та свіжі булочки були — заборонені. Т. зв. „молочний хліб“ відкрила кухарка Маргарети Медічі, жінки Генриха IV. У році 1603. сам парламент мусів занятись винаходом кухарки і радити над розслідом білого хліба. Покликали знавців і знавці рішили, що білий хліб шкідливий для здоровля. Хліб заборонили. І з кавою було не інакше. Ляндграф Гессенський видав у справі кави едикт, де стояло чорне на білім, що „кава задовольняє язик, але вона не тільки не продовжує життя, а то скорочує“. Хто пив каву, платив кару 10 таларів, або сидів 14 днів в а-решті. Едикт з 1781. р. іще підвищив цю кару. У XVI. віці заборонували суворо курити тютюн. Називали його „сущим“ або „табаковим“ п'янством. У Ганновері за курєння діставали громадяни в'язницю на хлібі і воді або й сиділи три місяці у твердині. Хто повідомив поліцію про курєня, діставав 25 таларів нагороди, з тим, що імя доносчика залишалось у тайні. Ше в першій половині минулого віку не вільно було в Ганновері та Гамбургу курити на свіжому повітрі; в Ганновері тому, що боялись пожежі, а в Гамбургу тому, що „дим з тютюну загниває прохід для дам“. Згодом гамбурзька влада заборонила курити на вулицях папіроски, дозволяючи на люльки. Пруський король Фридрих I. окремим едиктом заборонив носити м'які нічні капці тому, що „від того терплять шевці, які тратають шматок хліба“. Хто носив капці, попадав до в'язниці, де наклали йому на шию ланцюг, а громада платила за такого одного тихохлаза 200 дукатів гривни до рекрутської каси. Коли в 1772 р. пруський міністер Цєлєці хотів увести до народніх шкіл географію, то цьому спротивилась воєнна влада тому, що знання географії може причинитись до збільшення дезертництва в армії. Не інакше було і з предметом писання в народніх школах. Підносились голоси, що коли всі навчатсь писати, тоді урядовці не зможуть дати собі ради із скаргами, які напливатимуть до урядів, а дівчата будуть писати любовні листи. Оце останне побоювання справдилося тільки частинно.

Щораз то нові заборони, які видають усякі уряди для своїх громадян, всякі дивоглядні обмеження та заклази пригадують одному паризькому журналістові, як то було давніше. Коли нині пемо каву із свіжми булочками, не повірили ми, що колись каву та свіжі булочки були — заборонені. Т. зв. „молочний хліб“ відкрила кухарка Маргарети Медічі, жінки Генриха IV. У році 1603. сам парламент мусів занятись винаходом кухарки і радити над розслідом білого хліба. Покликали знавців і знавці рішили, що білий хліб шкідливий для здоровля. Хліб заборонили. І з кавою було не інакше. Ляндграф Гессенський видав у справі кави едикт, де стояло чорне на білім, що „кава задовольняє язик, але вона не тільки не продовжує життя, а то скорочує“. Хто пив каву, платив кару 10 таларів, або сидів 14 днів в а-решті. Едикт з 1781. р. іще підвищив цю кару. У XVI. віці заборонували суворо курити тютюн. Називали його „сущим“ або „табаковим“ п'янством. У Ганновері за курєння діставали громадяни в'язницю на хлібі і воді або й сиділи три місяці у твердині. Хто повідомив поліцію про курєня, діставав 25 таларів нагороди, з тим, що імя доносчика залишалось у тайні. Ше в першій половині минулого віку не вільно було в Ганновері та Гамбургу курити на свіжому повітрі; в Ганновері тому, що боялись пожежі, а в Гамбургу тому, що „дим з тютюну загниває прохід для дам“. Згодом гамбурзька влада заборонила курити на вулицях папіроски, дозволяючи на люльки. Пруський король Фридрих I. окремим едиктом заборонив носити м'які нічні капці тому, що „від того терплять шевці, які тратають шматок хліба“. Хто носив капці, попадав до в'язниці, де наклали йому на шию ланцюг, а громада платила за такого одного тихохлаза 200 дукатів гривни до рекрутської каси. Коли в 1772 р. пруський міністер Цєлєці хотів увести до народніх шкіл географію, то цьому спротивилась воєнна влада тому, що знання географії може причинитись до збільшення дезертництва в армії. Не інакше було і з предметом писання в народніх школах. Підносились голоси, що коли всі навчатсь писати, тоді урядовці не зможуть дати собі ради із скаргами, які напливатимуть до урядів, а дівчата будуть писати любовні листи. Оце останне побоювання справдилося тільки частинно.

Щораз то нові заборони, які видають усякі уряди для своїх громадян, всякі дивоглядні обмеження та заклази пригадують одному паризькому журналістові, як то було давніше. Коли нині пемо каву із свіжми булочками, не повірили ми, що колись каву та свіжі булочки були — заборонені. Т. зв. „молочний хліб“ відкрила кухарка Маргарети Медічі, жінки Генриха IV. У році 1603. сам парламент мусів занятись винаходом кухарки і радити над розслідом білого хліба. Покликали знавців і знавці рішили, що білий хліб шкідливий для здоровля. Хліб заборонили. І з кавою було не інакше. Ляндграф Гессенський видав у справі кави едикт, де стояло чорне на білім, що „кава задовольняє язик, але вона не тільки не продовжує життя, а то скорочує“. Хто пив каву, платив кару 10 таларів, або сидів 14 днів в а-решті. Едикт з 1781. р. іще підвищив цю кару. У XVI. віці заборонували суворо курити тютюн. Називали його „сущим“ або „табаковим“ п'янством. У Ганновері за курєння діставали громадяни в'язницю на хлібі і воді або й сиділи три місяці у твердині. Хто повідомив поліцію про курєня, діставав 25 таларів нагороди, з тим, що імя доносчика залишалось у тайні. Ше в першій половині минулого віку не вільно було в Ганновері та Гамбургу курити на свіжому повітрі; в Ганновері тому, що боялись пожежі, а в Гамбургу тому, що „дим з тютюну загниває прохід для дам“. Згодом гамбурзька влада заборонила курити на вулицях папіроски, дозволяючи на люльки. Пруський король Фридрих I. окремим едиктом заборонив носити м'які нічні капці тому, що „від того терплять шевці, які тратають шматок хліба“. Хто носив капці, попадав до в'язниці, де наклали йому на шию ланцюг, а громада платила за такого одного тихохлаза 200 дукатів гривни до рекрутської каси. Коли в 1772 р. пруський міністер Цєлєці хотів увести до народніх шкіл географію, то цьому спротивилась воєнна влада тому, що знання географії може причинитись до збільшення дезертництва в армії. Не інакше було і з предметом писання в народніх школах. Підносились голоси, що коли всі навчатсь писати, тоді урядовці не зможуть дати собі ради із скаргами, які напливатимуть до урядів, а дівчата будуть писати любовні листи. Оце останне побоювання справдилося тільки частинно.

Щораз то нові заборони, які видають усякі уряди для своїх громадян, всякі дивоглядні обмеження та заклази пригадують одному паризькому журналістові, як то було давніше. Коли нині пемо каву із свіжми булочками, не повірили ми, що колись каву та свіжі булочки були — заборонені. Т. зв. „молочний хліб“ відкрила кухарка Маргарети Медічі, жінки Генриха IV. У році 1603. сам парламент мусів занятись винаходом кухарки і радити над розслідом білого хліба. Покликали знавців і знавці рішили, що білий хліб шкідливий для здоровля. Хліб заборонили. І з кавою було не інакше. Ляндграф Гессенський видав у справі кави едикт, де стояло чорне на білім, що „кава задовольняє язик, але вона не тільки не продовжує життя, а то скорочує“. Хто пив каву, платив кару 10 таларів, або сидів 14 днів в а-решті. Едикт з 1781. р. іще підвищив цю кару. У XVI. віці заборонували суворо курити тютюн. Називали його „сущим“ або „табаковим“ п'янством. У Ганновері за курєння діставали громадяни в'язницю на хлібі і воді або й сиділи три місяці у твердині. Хто повідомив поліцію про курєня, діставав 25 таларів нагороди, з тим, що імя доносчика залишалось у тайні. Ше в першій половині минулого віку не вільно було в Ганновері та Гамбургу курити на свіжому повітрі; в Ганновері тому, що боялись пожежі, а в Гамбургу тому, що „дим з тютюну загниває прохід для дам“. Згодом гамбурзька влада заборонила курити на вулицях папіроски, дозволяючи на люльки. Пруський король Фридрих I. окремим едиктом заборонив носити м'які нічні капці тому, що „від того терплять шевці, які тратають шматок хліба“. Хто носив капці, попадав до в'язниці, де наклали йому на шию ланцюг, а громада платила за такого одного тихохлаза 200 дукатів гривни до рекрутської каси. Коли в 1772 р. пруський міністер Цєлєці хотів увести до народніх шкіл географію, то цьому спротивилась воєнна влада тому, що знання географії може причинитись до збільшення дезертництва в армії. Не інакше було і з предметом писання в народніх школах. Підносились голоси, що коли всі навчатсь писати, тоді урядовці не зможуть дати собі ради із скаргами, які напливатимуть до урядів, а дівчата будуть писати любовні листи. Оце останне побоювання справдилося тільки частинно.

Щораз то нові заборони, які видають усякі уряди для своїх громадян, всякі дивоглядні обмеження та заклази пригадують одному паризькому журналістові, як то було давніше. Коли нині пемо каву із свіжми булочками, не повірили ми, що колись каву та свіжі булочки були — заборонені. Т. зв. „молочний хліб“ відкрила кухарка Маргарети Медічі, жінки Генриха IV. У році 1603. сам парламент мусів занятись винаходом кухарки і радити над розслідом білого хліба. Покликали знавців і знавці рішили, що білий хліб шкідливий для здоровля. Хліб заборонили. І з кавою було не інакше. Ляндграф Гессенський видав у справі кави едикт, де стояло чорне на білім, що „кава задовольняє язик, але вона не тільки не продовжує життя, а то скорочує“. Хто пив каву, платив кару 10 таларів, або сидів 14 днів в а-решті. Едикт з 1781. р. іще підвищив цю кару. У XVI. віці заборонували суворо курити тютюн. Називали його „сущим“ або „табаковим“ п'янством. У Ганновері за курєння діставали громадяни в'язницю на хлібі і воді або й сиділи три місяці у твердині. Хто повідомив поліцію про курєня, діставав 25 таларів нагороди, з тим, що імя доносчика залишалось у тайні. Ше в першій половині минулого віку не вільно було в Ганновері та Гамбургу курити на свіжому повітрі; в Ганновері тому, що боялись пожежі, а в Гамбургу тому, що „дим з тютюну загниває прохід для дам“. Згодом гамбурзька влада заборонила курити на вулицях папіроски, дозволяючи на люльки. Пруський король Фридрих I. окремим едиктом заборонив носити м'які нічні капці тому, що „від того терплять шевці, які тратають шматок хліба“. Хто носив капці, попадав до в'язниці, де наклали йому на шию ланцюг, а громада платила за такого одного тихохлаза 200 дукатів гривни до рекрутської каси. Коли в 1772 р. пруський міністер Цєлєці хотів увести до народніх шкіл географію, то цьому спротивилась воєнна влада тому, що знання географії може причинитись до збільшення дезертництва в армії. Не інакше було і з предметом писання в народніх школах. Підносились голоси, що коли всі навчатсь писати, тоді урядовці не зможуть дати собі ради із скаргами, які напливатимуть до урядів, а дівчата будуть писати любовні листи. Оце останне побоювання справдилося тільки частинно.

Щораз то нові заборони, які видають усякі уряди для своїх громадян, всякі дивоглядні обмеження та заклази пригадують одному паризькому журналістові, як то було давніше. Коли нині пемо каву із свіжми булочками, не повірили ми, що колись каву та свіжі булочки були — заборонені. Т. зв. „молочний хліб“ відкрила кухарка Маргарети Медічі, жінки Генриха IV. У році 1603. сам парламент мусів занятись винаходом кухарки і радити над розслідом білого хліба. Покликали знавців і знавці рішили, що білий хліб шкідливий для здоровля. Хліб заборонили. І з кавою було не інакше. Ляндграф Гессенський видав у справі кави едикт, де стояло чорне на білім, що „кава задовольняє язик, але вона не тільки не продовжує життя, а то скорочує“. Хто пив каву, платив кару 10 таларів, або сидів 14 днів в а-решті. Едикт з 1781. р. іще підвищив цю кару. У XVI. віці заборонували суворо курити тютюн. Називали його „сущим“ або „табаковим“ п'янством. У Ганновері за курєння діставали громадяни в'язницю на хлібі і воді або й сиділи три місяці у твердині. Хто повідомив поліцію про курєня, діставав 25 таларів нагороди, з тим, що імя доносчика залишалось у тайні. Ше в першій половині минулого віку не вільно було в Ганновері та Гамбургу курити на свіжому повітрі; в Ганновері тому, що боялись пожежі, а в Гамбургу тому, що „дим з тютюну загниває прохід для дам“. Згодом гамбурзька влада заборонила курити на вулицях папіроски, дозволяючи на люльки. Пруський король Фридрих I. окремим едиктом заборонив носити м'які нічні капці тому, що „від того терплять шевці, які тратають шматок хліба“. Хто носив капці, попадав до в'язниці, де наклали йому на шию ланцюг, а громада платила за такого одного тихохлаза 200 дукатів гривни до рекрутської каси. Коли в 1772 р. пруський міністер Цєлєці хотів увести до народніх шкіл географію, то цьому спротивилась воєнна влада тому, що знання географії може причинитись до збільшення дезертництва в армії. Не інакше було і з предметом писання в народніх школах. Підносились голоси, що коли всі навчатсь писати, тоді урядовці не зможуть дати собі ради із скаргами, які напливатимуть до урядів, а дівчата будуть писати любовні листи. Оце останне побоювання справдилося тільки частинно.

Щораз то нові заборони, які видають усякі уряди для своїх громадян, всякі дивоглядні обмеження та заклази пригадують одному паризькому журналістові, як то було давніше. Коли нині пемо каву із свіжми булочками, не повірили ми,

ІСПИТ ГОРОЖАНСТВА.

(Чотирнадцята стаття про горожанство та натуралізацію).

Невпевність переходу при горожанських допитах здержує багато імigrantів від натуралізації. Колись переслухання апlicantів на горожан переводив суддя при отвертій суді, але тепер у багатьох випадках так не водяться. Тепер апlicant та свідків переслухує натуралізаційний екзамінатор, зовсім приватно, значить у кімнаті, де нікого постороннього нема. Коли екзамінатор переконається, що апlicant відповідає на всі вимоги, поручає його на горожанина, а в противному випадку каже апlicantові зголоситися другим разом. Після рекомендацій апlicant мусить ставати перед суддю в отвертій суді та зложити присягу, але хоч суддя має право ставити питання, він це дуже рідко робить. Лиш у стейтових судах апlicant мусить бути переслуханий в отвертій суді, але він може подавати петицію до федерального суду замість стейтового, коли бажає оминити таку процедуру.

Часто можна почути фанатичні оповідання про те, як тяжко приходиться переходити іспит. Це правда, що донедавна у певних округах ставлено апlicantам смішні питання та „зловілі запити“, як: „Скільки зірок має 25-центова монета“, „Як високий є монумент на горі Бонкера“, або „Скільки підлітків має конституція“, але федеральний уряд видав наказ, щоб таких питань нікому не ставити. Допити роблять у тій цілі, як каже закон, щоби провирити, чи кандидат надається на американського горожанина. Переслухання апlicantа та з'ясування свідків мусить виказати:

1) Що апlicant мешкає у Злучених Державах щонайменше п'ять років, а в даному повіті шість місяців. 2) Що говорить англійською мовою та може підписатися. 3) Що є людиною доброго морального характеру. 4) Що обзнайомлений з основними даними про уряд Злучених Держав та вірить у засади конституції Злучених Держав.

Його власне та двох свідків з'ясування це вистарчальний доказ п'яти-літнього перебування в цьому краю. Знання англійської мови провирюється само собою відчас відповіді на питання при іспиті, котрий, за законом, мусить бути устний.

Добрий моральний характер апlicantа оснудується на тій, яка його минушина та відношення до своєї родини, сусідів та громади. Наприклад, чужинець, котрий покинув родину або має нерозведену жінку у старім краю та діти, а „нову

родину“ в цьому краю, або якщо був засуджений за каригідні вчинки в часу п'ятиох років перед внесенням апlicantії, не буде вважатись людиною доброго морального характеру та не буде допущений до горожанства. Апlicant, котрий веде бездоганне життя, повинується законам, працюючий, як теж виконує свої родинні повинности, може сміло ставитися про горожанство.

Наостанку не іспит, чи апlicant знає про принципи американського устрою. Недавно видані інструкції натуралізаційним екзамінаторам наказують їм, щоб звертали пильну увагу на вік та фізичний стан апlicantа, його походження й освітні можливости, які були йому доступні як тут так і в старім краю. Йому звичайно ставлять кілька простих питань про федеральне стейтство й локальне правління, та можуть питати про деякі важливі події з американської історії, як теж про обов'язки та відповідальність, які лежать на американських горожанах. Є такі справи, про котрі кожний всеодно повинен знати, хочби не було таких іспитів.

Подавляюча більшість апlicantів легко переходить іспит горожанства. Тільки майже одного на сто відкидають, та багато з них з браку доказів про моральний характер ніж через незнання відповідей про американський устрій. Людина, котра бажає стати ситизеном, може набути потрібне знання через невелике систематичне навчання.

ФЛІС.

Хто підготовляється до натуралізації, дістане звин. ст. зразкових питань і відповідей про горожанство, з книжечки на 64 сторін „Як стати горожанином Злучених Держав“, яку видає Чужомовне Інформаційне Бюро, 222... 4-го евеня, Нью-Йорк, та продає по ціні 25 центів за примірник.

РЕВМАТИЗМ ЗДЕРЖАННИ УПРДОМВ 48 ГОДИН.

Новий лік топорського лікаря приносить шість тисячам. — Прогане ревматичну докучливість зог спина, з суглобів і з язків.

БОЛІ ПРОМИНАЮТЬ ЗВЧАЙНО ПЕРШОГО ДНЯ.

Отрути у вашій крові спричинюють ревматичні болі, задереність та напухлість і не дають вам свобідно рухатись без докучливих болів. Щоби полекшити свої страждання, ви мусите увильнити свою кров від отрути. Ця докторова яова медицина робить це швидко. Не має в собі дурману — безпечна для молодих і старих; не чинить небезпек серцю. Називається цей лік BARUVACOL і ви можете спробувати його на отсій ретельній пропозиції: Витягні отсе оголошення і зашліть його поштою враз з вашим назвистком і адресою до: Atkins Laboratory, 44 East 63rd Street, New York City. (Можете теж прийати особисто). Грошей не посилайте. Заплатіть поштареві \$1.85 і кілька центів за доручення (C.O.D.), коли він принесе вам Баруваколь. Уживайте його дві доби (48 годин). Як не почувте полекши, то незмушуйте лік звершити, а ми вам відшлемо ваших \$1.85. Пошто терпіння ще один день? Години: 10 до 4.

(Svoboda)

НА УКРАЇНУ ЗА МЕНШЕ НІЖ 7 ДНІВ QUEEN MARY... А також модерні моторові кораблі через Гаар BRITANNIC GEORGIC... CUNARD WHITE STAR 25 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

НОВІ КНИЖКИ З КРАЮ

- Д-р Шухевич Степан: ГРІХИ ТО СМІХ. Воєнні оповідання \$ 85
Поланч, Б.: КІМНАТА З ОДНИМ ВХОДОМ, сенсаційна повість 50
Поланч, Б.: ТОВАРИШІ УСМІХУ, сенсаційна повість 40
Мродовськ, Д.: ГАЙДАМАКИ, в двох томах 1.00
Гоголь, М.: СТРАШНА ПОМСТА та інші оповідання з передмовою М. Голубця 1.00
Радич, В.: МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК, в двох томах 1.00
Чаїковський, Андрій: ЗА НАЖИВОЮ. Повість з галицького селянського життя 50
Турянский, Осип: СИН ЗЕМЛІ, в двох томах 1.00
Горшиский, П.: ПІД ПРАПОРІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО Будимирський, В.: ГРЕМИТЬ. Історична повість 50
Самчук, Улад: МАРІЯ, хроніка одного життя 50
Голубець, Микола: ГЕЙ ВІДНО СЕЛО. (Нарис Журба, Г.: ЗОРІ СВІТ ЗАПОВІДАЮТЬ з післясловом М. Голубця 50
Косач, Юрій: СОНЦЕ В ЧИГРИНІ. Повість про декабристів на Укр. Павло, Сей (Свенцянська): СТЕПОВІ ОПОВІДАННЯ 50
Верн, Жіль: ЗАМОК У КАРПАТАХ 40
Островський, В.: ЗА ГРОШЕМ. Оповідання 50
Голубець, Микола: ЗА УКРАЇНСЬКІЙ ЛЬВІВ. Епізоди боротьби ХІІІ—ХVІІІ. в. 25

"СВОБОДА" 81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ШИФКАРТИ

Щоб швидко та найкраще оформити документи, потрібні до покорони — паспорт, візи, пермити, візові, пенсії, і тому інші пасажирські документи — ми маємо в запасі в достатку. ДОЛЯРИ пославмо до всіх країн ПОСІЛНИЦІ І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплатимо на останній почті під повною гарантією ПОМАГАЄМО негаличній легалізуватися відповідно до нових законів. ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язкових законів в краю. Контракти, повноваження, акти даровизин, доводні скріпки і всі інші документи. Продаємо ДОМИ та річкові бізнеси по дуже приступній ціні. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА по совісній пораді та ретельній обслугову.

S. KOWBASNIUK 277 E. 10th STREET, (між 1-ого і Елено А), NEW YORK, N. Y.

ЗАВЖДИ

Найкраща услуга вимагає в кожній дрібничі особистої уваги. Таким чином ніякої подробиці не переочититься і не забдається.

Ще від 1900 року гаслом цієї фірми є: дати кожній родині особисту увагу й заінтересування — завжди.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 7 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. На визвольну боротьбу.

З нагоди 25-літнього ювілею подружжю життя грім. Андрія і Катерини Коблан зіб'ювалися в них 16. серпня їх знайомі, щоб зложити їм щирі побажання. В часі гостини прийшли гості згадали також про Рідний Край, а згадали про нього своїми жертвами на визвольну боротьбу. Збіркою занялася члениця У. Ч. Христа ОДВУ, Евдокія Волошини. Жертвували: А. і Катерина Коблан, В. і Анастасія Решітнік та Юстина Левицька по \$4; С. і Евдокія Волошин, С. і Марія Костів, Т. і Текля Якимчук та П. і Катерина Чорпук по \$3; Марія Готра, Марія Трусевич і В. Юрків по \$1. Разом зібрано \$27. Згідно з бажанням жертводавців ту квоту розділено в той спосіб, що \$10 передано п. П. Задорському на українську радіо-програму, а \$17 перелано через Обеднання на визвольну боротьбу.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

Замісь квітів на могилу бл. п. Анастасії Рибаківної.

Померла А. Рибаківна і полишила по собі глибокий жал на не тільки в нашій громаді, але й серед цілої нашої іміграції. Щира народна робітниця, велика патріотка, якій лежало на серці добро рідного краю і рідного народу. Для нього присвчувала вона свою працю, свої сили. А найбільше працювала для українського жіноцтва. Вона обстоювала права жінки і бажала, щоб жінка культурно і просвітно станула нарівні з чоловіком. В своїх бесідах, з якими виступала при різних нагодах, закликала жінок до організації, до участі в громадським життю, до спільної праці на народній ниві. Як високо оцінює громадянство її працю, можна судити по щедрих жертвах, які зложили учасники похорону на народні цілі.

А то крім вінків на домовину зложили по \$5: У. А. Горожанки, З. У. А. Організації, а \$2 М. К. Кружок. Замісь квітів на могилу зложив \$10 В. Костецький, а по \$5: Р. Слободян, Качмарчук; по \$2: пані Вагнер, д-р Галан, В. Рутелька, Насевич, Сивуляк, Шманда; по \$1: Дембіцька, Яремова, Качур, Корнат, Котдун, Козачишин, Абрагамовська, Дядів, А. Шопя, Г. Слободян, Борисевич, Дядиш, Кирилюк, І. Заяць, Грицишин, Богера, Лесюк, Жмутин, Шевчук, О. Стасюк, Матоліч, Ткач, Малендевич, І. Пеленський, Є.

Слободян, Ф. Дубас, Палмер, А. Мельник, Головата, Рибак, О. Штогрян, П. Борисевич, П. Потучко, М. Потучко, Рудаків, Кісь, Чорик, Шагала, Бабяк, Е. Рій, М. Рутелька, Крушин, Е. Слободян; по 50 п.: А. Дубас, Стрижак, Олійник, Кузька, Пилипів, Туриньовська, Романів. Разом зібрано \$90.50, які вилано по половині на „Жіночу Долю“ і Рідну Школу, як було заповіджено.

О. Ш.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Замісь вінка на могилу.

Сумно діткнула нас вість про смерть бл. п. Анастасії Рибаківної. Ми мали нагоду пізнати Покійну, як вона гостила в нас минулого року, перебуваючи між нами кілька днів. Була це талановита організаторка, знаменита бесідниця і горюча та щира наша патріотка. Члениці Союзу Українок, від 6, згадали на місячних зборах дня 18. серпня Покійну теплим словом, пошанували її пам'ять повстанням з місць і ухвалили замісь вінка на могилу вислати \$10 на підмогу жіночого часопису „Жіноча Доля“. Гроші вилано до краю через Обеднання. Анна Мазурик, секретар.

ФАРМИ В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ

35-АКРОВА гарна ФАРМА, при добрі йлорозі, земля чорна, ліс, овочевий сад, гарний дім на 8 кімнат, дуже добре забудування, машинерія, корови, курі, безрого. Ціна \$4,500, платити \$1,500. 5-АКРОВА гарна ФАРМА при головній дорозі, земля чорна огорожена, овочевий сад, потік, дім гарний на 6 кімнат, стайня і курі, ліс, всі забудування майже нові. Ціна \$3,750, платити \$1,500. 10 АКРИВ при ГАЙБЕВІ, великий фронт, гарний будинок, вистроєний з цегли, найкращими уладженнями, знамените місце на газоніх устатку і для турністів, з важних причин німає товориши ціна вартості до продажня. Потрібно вилати \$1,000. 50-АКРОВА ФАРМА І ГАЗОН-НОВА стая враз з Лодж-румом при Гайбеві, 8-кімнатний дім, забудування, ліс, вода, великий овочевий сад. З важних речейних прочіх продается за \$3,750, потрібно вилати \$1,500. Не робітьте цей нагоди. Отяняйте повні місяці, а переконаєтеся, що це за дешевість. Маю кілька дуже добрих великих фарм загосподарених, котрі можна набути дуже дешево. Голосіться до: 204, TONNELE FARM AGENCY, 151 Tonnele Ave., Jersey City, N.J.

ЧИМСКОРШЕ ДО ПАЛЕСТИНИ!

Жидівська Телеграфічна Агенція накликає, щоб жидівські емігранти всяких категорій їхали до Палестини найпільше у вересні. Опісля туди не буде можна дістатися. Видно, що Велика Британія буде таки примушена арабами припинити наплив жидів до Палестини.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО ДЖАНІТОРА до 8-фаміліаного апартаменту. Помешкання на 4 кімнати. Треба платити малий рент. Голосіться: 174 — 12th STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ, яка хотілаб навчитися кушнірського ремесла (Fur Finishers). Голосіться: 343 AMSTERDAM AVENUE, (білямо 76-тої вулиці) NEW YORK CITY.

БЕЗДІТНИЙ ВДОВЕЦЬ пошукує ЖІНКИ, або старої дівчини, до заряду дому. Голосіться на адресу: A. M., 624 Bryan Street, Allentown, Pa.

ПОШУКУЮ ЖІНКИ

САЙМТНОЇ або ВДОВИ без дітей, як СПІЛЬНИЧКИ до БІЗНЕСУ, який проваджує вже 5 років.

По більше інформації прошу писати, або особисто годосітись до: 208.13

ТНОС. FELENSHAK 649 EAST 13th STREET, NEW YORK, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ Урядові години: Від 1-3 пополудні і від 6-8 ввечір. В неділі згідно з умовою. 718 So. 17th St., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue) Tel. Essex 3-4468.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ЧОЛОВІЧІ І ЖІНОЧІ НЕДОМАГАННЯ

ЛІКУЮ МОДЕРНИМИ МЕТОДАМИ. ВДОВОЛЯЮЧИ І ШВИДКИ ВИСЛІДИ.

Порядляє д-р Зінс в лікуванні крові, шкряп і нервових негуд, катуру й зрощених боляків, нерві і загального ослаблення, шлуночків і кишкових забурень, що справляють біль та негодність, лямбоба, слятки, невраглії, запалення нерві (поярв'їс) і хронічних ревматичних станів, носа, гора, легенів, відкочені негуді, пенікових забурень і інших чоловічків і жіночків негуд, а коли маєте жінкебу недомогання, що їх не розумієте, порядляєте довірчому мені: я вам усе визнаю. Мої ціни умірковані. Екзамінація крові, лабораторні дослідки, проміш X (екс), сироватка і впрелгувальні щеплення.

DR. L. ZINS

Поверх 25-літня практика. 110 East 16 St. N. Y. (між 4-гого Елено і Ірвін Плейс) ГОДИНІ: від 9 рано до 8 ввечір. В неділі: від 9 рано до 3 зполудні. ГОВОРІМО ПО УКРАЇНСЬКІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

СВІЙ ДО СВОГО!

Одиничний український погребник в околиці Нерт Амбой і Картерет, Н. Дж. SAMUEL P. KANAI, 433 STATE ST., cor. WASHINGTON PERTH AMBOY, N. J. Телефон: P. A. 4-4646. Чесна обслуга. — Уайрковані ціни.

— Маеш доларя? — Маю. — Положи його тут. — Добре. Тепер я ставлю свого доларя також і задаю тобі питання — дуже просте. Як твоя відповідь буде потакуєча, тоді береш собі оба доларя, а як відмовна, то я їх беру. А може ти вже знаєш що штуку? — Ні. — Дякую. Оба доларя мої.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА

(100)

Коли оброслі шерстю руки обняли білих хлопців і потягнули їх за собою, Дік і Док не знали, що на це робити. З надмірного зворушення, яке вони мали того дня, ніхто з них уже не був всилі навіть крикнути. Автім до кого кричати? Всі чорні, включаючи Юкунду і Буаялю, були заняті боротьбою.

Дік звернув свої очі штору і зжахнувся. Шкою тепер він побачив, що ці довгі, волохаті руки, що заду їх охопили своїми обіймами, належали до великих малп. Малпа, що держала Діка наче немовля, глянула на нього і щось пробурчала. Дік чув по обіймах, що сила в малині така велика, що шкода навіть пручатись. Одно потиснення — і йому кінець.

Док починав теж розуміти свою ситуацію. Вони врятувалися від капіталів, щоб сконатися з рук малп. Малпи, схопивши їх під паху мов іграшки, почали втімати в глибокі нестри. Скоро перед ними зникло ціле побоєвище. Увічавшись поміж дерева, малпи одним скоком опинилися на галузях. Перескакуючи з галузи на галузь, вони мчалися далі, все далі й далі.

В Доківій голові почали родитись найдивачніші гадки. „А може, думав він собі, малпи не вб'ють нас, а вкрали нас на те, щоби присвоити собі? Може за якийсь час такого пожиття ми станемо такими, як був Тарзан?“ Одначе в другий момент Докові приходила чорна гадка, що малди тягнуть їх у своє логовище, щоб там з церемонією вбити.